

Farkas Ágnes

okl. táj-és kertépítész K13-1350, minősített favizsgáló FV-18/019

táj- és kertépítészeti, parképítési és zöldfelület fenntartási igazságügyi szakértő, Nysz:007774

KERTÉSZETI SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

2020. július 11-i viharban sérült két fáról
helyszínek:
Budapest VII. ker. Klauzál tér és Belvárosi Pihenőpark

Megbízó:
Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetvárosi Polgármesteri Hivatal
Városgazdálkodási Iroda
1073 Budapest, Erzsébet krt. 6.

Jelen szakvélemény 8 számozott oldalt tartalmaz.

Budapest, 2020. július 17.

Tárgyi fák szakértői vizsgálatára Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetvárosi Polgármesteri Hivatal Városgazdálkodási Iroda megbízásából került sor.

Az Iroda bejelentést kapott arra vonatkozóan, hogy a Klauzál téri parkban és a Belvárosi Pihenőparkban /korábban 15. tömb/ élő egy-egy fát a 2020. július 11-i vihar annyira megrongálta, hogy arról ágak szakadtak le, ezért a fa kezelésére, életképessége helyreállítására sürgősen javaslatot kért. Az e-mailben történt megrendelést követően a helyszíni szemléket 2020. július 15-én lefolytattam, ez alapján terjesztem elő igazságügyi kertészeti szakértői véleményemet.

Helymeghatározás – a sérült fák azonosítása

1.fá – Klauzál téri közparkban:

A fa az Erzsébetvárosi Fakataszter nyilvántartásban **KT0045** számon szerepel.

A kutyafuttatóban áll a fa, a kerítés mellett, koronája zömében a nyilvános wc felől bevezető gyalogos sétány és a térhatároló sövény fölött van.

2.fa – Belvárosi Pihenő parkban:

A fa az Erzsébetvárosi Fakataszter nyilvántartásban **nem** szerepel.

A fa egy mesterséges domb tetején áll, közvetlenül a rézsú korona mellett, a terepszint felett cca. 1,7 méterrel.

A parkot 2018-ban alakították ki, a parképítési munkákat megelőzően „15. tömb” néven emlegették ezt a területet. Már a park építése előtt is ott volt a domb – ami a vízművek üzemi létesítményét rejt – a rajta élő fák megóvásra kerültek a parképítéskor, közöttük a vizsgált fa is, ami szintén nem a park kialakításakor került ültetésre.

Vizsgálati módszer

Vizuális favizsgálaton kívül egyéb műszeres diagnosztikai eljárást nem tartottam indokoltnak, mert a fák állapota műszer nélkül is megítélhető volt. A terepi adatgyűjtést FAVIZSGÁLATI ADATLAPON rögzítettem, majd ezt követően számítottam ki a fák vitalitás értékét valamint a fák általános állapot és kockázat arányos megtarthatósági mutatóját.

Általános adatok és állapot meghatározás

A vizuális vizsgálat során a helyszínen a következő leíró adatok kerültek felvételre:

- fajaj megjelölése latin és magyar névvel,
- törzs átmérő 1 m magasságban centiméterben, kerekítve,
- korona átmérő méterben, egész számra kerekítve,
- törzs magassága méterben, egész számra kerekítve,
- fa magassága méterben, egész számra kerekítve,
- gyökér, törzs, korona állapot „Radó-módszer” szerinti meghatározása:

Gyökér vizuális osztályozás - A	osztályzat
Láthatóan fejlett gyökérzet, optimális termőhelyen	5
A gyökérzet fejlődése kismértékben gátolt, elfogadható termőhelyen	4
A gyökérzeten látható károsodások, csekély hibákkal rendelkező termőhelyen	3
Gyökérzet erős felszíni károsodása, jelentősen kedvezőtlen termőhelyen	2
A gyökérzet erős, legalább 50 %-os károsodása, nagyon rossz feltételekkel rendelkező termőhelyen	1

Törzs vizuális osztályozás - B	osztályzat
A törzs nem károsult	5
Kisméretű károsodás (néhány felszíni seb)	4
A törzs egyértelmű károsodása (néhány felszíni seb és rothadási helyek)	3
A törzs erős károsodása (több nagyfelületű vagy mély rothadási seb, korhadások)	2
A törzs előrehaladottan károsult, elhalt, korhadt (oly mértékben, hogy statikai vagy tápanyag ellátási funkcióját nem képes ellátni)	1

Korona vizuális osztályozás - C	osztályzat
A korona formája (a fajra jellemzően) ép, a lombveszteség nem haladja meg a 10 %-ot	5
A lombveszteség 11-25 % közötti	4
Jelentős a lombveszteség, 26-50% közötti	3
Erős koronakárosodás, 50% fölötti	2
Elhalt korona, teljes lombveszteség	1

Ápoltság értékelése -D	osztályzat
Optimálisan ápolt fa	5
A fa kismértékű ápolási hiányt mutat	4
A fa egyértelmű ápolási hiányt mutat	3
A fa ápolatlan	2
A fa elhanyagolt állapotban van	1

A Magyra Faápolók Egyesülete által ajánlott életképesség értékelési besorolással:

Életképesség értékelése - E	osztályzat
A fa kitűnő állapotban van	5
Beavatkozással még hosszú ideig megtartható	4
A fa a termőhely által meghatározott életkor előtt lecserélendő	3
Egy évtizeden belül lecserélendő	2
Sürgősen lecserélendő állapota vagy károkozás lehetősége miatt (baleset vagy építmény-rongálás veszélye)	1

A fás szárú növények védelméről szóló Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testület 37/2015. (X.30.) önkormányzati rendeletében előírt, a faegyed %-ban kifejezett vitalitási értékének megállapítására szakmai előírás nincs, ezért matematikai úton határoztam meg, az állapot értékek százalékos konvertálását követően azok mértani közepét vettem.

Az általános állapot mutató a fa egyes részeinek és ápoltságának jelenlegi állapotának Radó módszer szerinti értékszám alapján, a Magyra Faápolók Egyesülete által ajánlott módszerrel kiszámolt értéke $((A+B+C+D+E)-5)/20$, százalékban kifejezve.

A kockázat arányos megtarthatósági mutató az ISA által 2013-ban kidolgozott módszer szerint százalékban kifejezi a vizsgált fa viszonyított értékét egy ugyanolyan méretű, életkorú egészséges és biztonságos fafajú egyedhez képest. Az állapot mutató értékét módosítja a fa elhelyezkedése, környezete, élőhelye és környezetre gyakorolt veszélyeztetése a következő táblázatban meghatározott szorzókat alkalmazva:

Értéke = általános állapot mutató x elhelyezkedés x környezet x élőhely minősége x veszélyeztetés

Élőhelyre vonatkozó szorzók

Fa elhelyezkedése:		szorzó
<u>Park/Erdő</u>		1
Fasor		0,9
Szoliter		0,95
Környezeti elhelyezkedés:		
Természetes	A fa természetes környezetben van.	1
Természet közeli	A fa környezete természet közeli állapotban van.	0,95
<u>Kissé terhelt</u>	<u>A fa környezetében néhány (1-2) épített elem van.</u>	0,9
Terhelt	A fa környezetében több (3-5) épített elem található.	0,85
Nagyon terhelt	A fa környezetében sok (5-nél több) épített elem található.	0,8
Élőhely minősége:		
Kiváló	A fa élőhelyi adottságai kiválóak	1
Jó	A fa élőhelyi adottságai jók	0,95
<u>Még megfelelő</u>	<u>A fa élőhelyi adottságai még megfelelőek</u>	0,9
Rossz	A fa élőhelyi adottságai rosszak	0,85
Nagyon rossz	A fa élőhelyi adottságai nagyon rosszak	0,8
Veszélyeztetés:		
Nem veszélyeztet	A fa a környezetére nem jelent veszélyt, nincs forgalom, objektum.	1
Esetenként veszélyeztet	A fa a környezetére esetenként veszélyt jelenthet, minimális forgalom, védett objektum.	0,95
Időszakosan veszélyeztet	A fa a környezetét időszakosan veszélyeztetheti, kis forgalom, időszakos objektum.	0,9
Gyakran veszélyeztet	A fa a környezetét gyakran veszélyezteti, forgalmas hely, állandó, látogatott objektum.	0,85
<u>Egyértelműen veszélyeztet</u>	<u>A fa a környezetére egyértelmű veszélyt jelent, nagyon forgalmas hely, fenyegetett objektum.</u>	0,8

FAVIZSGÁLATI ADATLAP – 1.fa

	adatfelvétel időpontja:	2020.07.15.
	adatfelvétel helye:	Bp., VII. Klauzál tér
		zárt parkterület
	sorszám:	KT 0045
	fafaj:	Acer negundo
		zöldjuhar – INVÁZIÓS !
	törzs átmérő /cm	60
	törzs magasság /m	1
	korona átmérő /m	10
	fa magasság /m	10

oldalirányú habitus

	gyökér és környezet állapota	2
	törzs állapota	2
	korona állapota	2
	koronaalap állapota	1
	életképesség értékelése	1
	állapot mutató	15 %
	kockázati mutató	10 %
	vitalitás érték	10 %
	becsült életkor*	50-52 év
	*MFE alkalmazás felhasználásával	

régí és a friss törzssérülés

	<p><u>egyedi jellemzők</u></p> <p>Magról kelt, oldalirányba nőtt gyomfa. Törzsén régi ágszakadás nyomán bekorhadt odvasodás. Kérgé alatt rovar járatok, törzs sarjak, kéreg dudrok, elváltozások. Koronája sűrű, a hajtások zöme másodlagos vízajtás, száraz ágak, gallyak aránya 25-50%, rendszeres ápolás nélkül. A viharban leszakadt ág csonkja nem lett szakszerűen kezelve, további ágszakadások prognosztizálhatók, mert a fa statikailag nincs egyensúlyban, a törzs belső szövetei korhadás vélhetően a korona alap irányába húzódnak.</p>
	<p><u>javaslat</u></p> <p>A fa életképessége néhány évre költséges beavatkozásokkal helyreállítható, de inváziós faj, így megtartása nem javasolt.</p>

üregesen bekorhadt régi ágtörés nyom

FAVIZSGÁLATI ADATLAP – 2.fa

	adatfelvétel időpontja:	2020.07.15.
	adatfelvétel helye:	Bp., VII. Belvárosi Pihenőpark
		zárt parkterület
	sorszám:	-
	fafaj:	Prunus sp.
		cseresznyefa
	törzs átmérő /cm	25
	törzs magasság /m	2
	korona átmérő /m	n.a.
	fa magasság /m	n.a.

oldalirányú habitus

	gyökér és környezet állapota	2
	törzs állapota	1
	korona állapota	0
	koronaalap állapota	0
	életképesség értékelése	1
	állapot mutató	0 %
	kockázati mutató	0 %
	vitalitás érték	0 %
	becsült életkor*	20-25 év
	*MFE alkalmazás felhasználásával	

korona nélküli törzs

	<p><u>egyedi jellemzők</u></p> <p>Vélhetően nem tudatos kertészeti telepítésű gyümölcsfa a vízművek műtárgy domb tetején. Törzse oldalirányba nőtt, rajta régebbi ágsebek, törzs dudrok, kérgén farontó gomba, kéreg alatt rovar járatok. Korona vezérhajtása a viharban leszakadt, megszűnt, csak a törzs maradt, aminek a kihajtása nem várható.</p>
	<p><u>javaslat</u></p> <p>A koronáját vesztett fa megmaradt törzsének kiszedése javasolt.</p>

egykori korona alap alatti gombásodás

Értékelés, beavatkozási javaslat

A fák környezetét a viharokart követően a park üzemeltetője szakszerűen baleset mentesítette, a park használati biztonságát jelenleg egyik fa sem veszélyezteti.

A Kaluzál téri 0045 kataszteri számú fa életképessége faápolási beavatkozásokkal még néhány évig megőrizhető lehetne a korona 50%-os könnyítésével, a törzs sebek szakszerű kezelése, odú kezelés eredménye képen a fa életben maradna, de csonkolt habitusa miatt esztétikailag nem lenne kedvező látvány. Mivel a fafaj a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Kormányrendelet szerint inváziós fafaj, ezért jelenleg csekély életképességének költséges helyreállítása helyett kivágása javasolt.

A Belvárosi Pihenőparkban álló fa életképessége nem állítható helyre, a fafaj genetikai kapacitására nem jellemző, hogy ebben az életkorban vezér vagy oldal hajtásokat lenne képes fejleszteni. A koronáját vesztett törzs oldalirányú növekedése miatt felmászásra csábít, így közparkban a megtartása nem javasolt, a törzset el kell távolítani.

Mivel az egykori fa rézsú koronában helyezkedik el, a tuskó kiszedést különös gondossággal, a munkavédelmi szabályok betartásával és a talaj erózió elkerülésével kell elvégezni.

Tisztelettel: